
CELNE I PODATKOWE ASPEKTY INTEGRACJI PAŃSTW RADY WSPÓŁPRACY PAŃSTW ZATOKI

MIESZKO ŁUKASZEWICZ

SPIS TREŚCI

Uwagi wstępne.....	135
Okoliczności powstania Rady Współpracy Państw Zatoki.....	137
Struktura, zadania i ewolucja Rady Współpracy Państw Zatoki.....	138
Ewolucja RWPZ od powstania strefy wolnego handlu do wspólnego rynku.....	139
Integracja państw RWPZ w sferze podatkowej na podstawie Umowy Gospodarczej z 2001 roku	141
Integracja państw RWPZ w sferze podatkowej w świetle systemów prawnych państw członkowskich.....	142
Jednolity system ubezpieczeń społecznych	144
Wprowadzanie VAT	145
Uwagi końcowe.....	146

UWAGI WSTĘPNE

Celem niniejszego opracowania jest przedstawienie integracji państw członkowskich Rady Współpracy Państw Zatoki⁴⁰⁸ na płaszczyźnie celnej i podatkowej, z jednoczesnym ukazaniem tła historycznego tego procesu i podstawowych zasad funkcjonowania organizacji.

⁴⁰⁸ Rada Współpracy Państw Zatoki, w skrócie: RWPZ, po angielsku: Gulf Cooperation Council, po arabsku: Al-Madzlis At-ta'un ad-dual al-halidż. Czasami w literaturze mówi się: Rada Współpracy Państw Zatoki Perskiej (lub Arabskiej). W kulturze arabskiej Zatokę Perską nazywa się po prostu „Zatoką”, ewentualnie dodaje określa się ją mianem „Zatoki Arabskiej”, zaś w języku polskim przyjęła się nazwa „Zatoka Perska”.

W trakcie analizy integracji można znaleźć wiele podobieństw z procesem tworzenia Unii Europejskiej.

RWPZ jest międzynarodową organizacją regionalną, w której skład wchodzi sześć arabskich państw Zatoki Perskiej znajdujących się na półwyspie Arabskim: Kuwejt, Bahrajn, Zjednoczone Emiraty Arabskie, Katar, Oman i Arabia Saudyjska. Łączna liczba mieszkańców państw członkowskich wynosi zaledwie 42 miliony, jednakże znaczenie ekonomiczne RWPZ dla światowej gospodarki jest ogromne. Jej członkowie posiadają bowiem 40% udowodnionych naukowo światowych zasobów ropy naftowej i 23% zasobów gazu ziemnego⁴⁰⁹. Ponadto wskutek ogromnych wpływów z ropy naftowej państwa te stały się jednym z największych dostawców kapitału na światowym rynku, ustępując miejsca tylko państwom Dalekiej Azji⁴¹⁰. Uwzględniając zapotrzebowanie państw UE na surowce energetyczne i kapitał, rola RWPZ staje się doniosła.

Integracja pomiędzy państwami członkowskimi RWPZ ma miejsce na wielu płaszczyznach: ekonomicznej, kulturalnej, prawnej, a także celnej i podatkowej. Inicjatywa stworzenia organizacji powstała na początku lat osiemdziesiątych XX wieku, a jej pierwotnym celem była wspólna obrona państw członkowskich w tym niespokojnym regionie świata.

Integracji sprzyjała bliskość kulturowa; taki sam język urzędowy we wszystkich państwach: arabski, a także religijna: islam jako religia państwowa, jak również wspólne dziedzictwo półwyspu Arabskiego, jako kolebki religii muzułmańskiej.

Kolejnym czynnikiem sprzyjającym rozwojowi współpracy pomiędzy państwami członkowskimi RWPZ jest fakt, że gospodarki wszystkich tych państw są oparte na wydobyciu surowców naturalnych. Dostrzeżono w tym również niebezpieczeństwa: wahania cen na światowych rynkach, a także problem - co się stanie, gdy złoża zostaną wyeksploatowane. Wspólne poszukiwania dywersyfikacji zysków z wydobycia głównie ropy naftowej również sprzyjają integracji pomiędzy państwami członkowskimi RWPZ.

⁴⁰⁹ M. Sturm, *The Gulf Cooperation Council Countries Economic Structures, Recent Developments and Role in The Global Economy*, Occasional Paper Service No. 92/ July 2008, European Central Bank, Frankfurt am Main 2008, s.58

⁴¹⁰ *Ibidem*, s.7.

OKOLICZNOŚCI POWSTANIA RADY WSPÓŁPRACY PAŃSTW ZATOKI

Druga połowa XX wieku przyniosła większości państw arabskich Zatoki Perskiej pełną niepodległość, w tym czasie wyzwoliły się spod wpływów brytyjskich. Wyjątkiem jest Arabia Saudyjska, która uniknęła wszelkich form kolonializmu pozostając przez cały czas państwem niezależnym⁴¹¹.

Pierwszym państwem członkowskim RWPZ, które w 1961 roku zadeklarowało niepodległość, był Kuwejt. Jednocześnie powstanie tego państwa spotkało się ze sprzeciwem Iraku, który zgłosił prawo do zwierzchności nad całym terytorium Kuwejtu i skierował wojska nad granicę. Pomoc w obronie młodego państwa zadeklarowała Wielka Brytania wspierając Kuwejt militarnie⁴¹².

W latach 1968-70 z inicjatywy Wielkiej Brytanii trwały negocjacje mające na celu utworzenie państwa - federacji emiratów, które do tej pory były pod zwierzchnictwem Korony Brytyjskiej. Negocjacje prowadziło 7 emiratów z tzw. Omanu Traktatowego (współczesny obszar Zjednoczonych Emiratów Arabskich), a także Katar i Bahrajn. Przez chwilę również do negocjacji zaproszono Oman. Na skutek braku porozumienia i ambicji poszczególnych emiratów, w 1971 roku powstały 3 osobne państwa: Katar, Bahrajn i Zjednoczone Emiraty Arabskie⁴¹³.

Brytyjska chęć stworzenia jednego państwa w miejsce kilku emiratów była podyktowana brakiem bezpieczeństwa małych państweczek w niepewnym regionie świata, dodatkowo do Bahrajnu pretensje rościł Iran.

Skomplikowaną historię miał Oman. Pomimo zachowania niepodległości, wpływy brytyjskie w tym państwie były bardzo silne, do tego stopnia, iż wybuchło powstanie przeciwko sułtanowi i wpływom brytyjskim. Ostatecznie władzę przejął syn sułtana, a w 1971 roku Oman został przyjęty do ONZ⁴¹⁴.

⁴¹¹ M.M Dziekan, *Arabowie. Słownik encyklopedyczny*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2001, s.47.

⁴¹² J. Zdanowski, *Historia Bliskiego Wschodu w XX wieku*, Ossolineum, Wrocław 2010, s. 331.

⁴¹³ *Ibidem.*, s.332-333.

⁴¹⁴ M.M Dziekan, *Arabowie*, op.cit., s. 297.

Wybuch wojny iracko-irańskiej w 1980 roku, która z czasem objęła wody Zatoki Perskiej stworzyło zagrożenie dla nowopowstałych państw i skłoniło je do utworzenia Rady Współpracy Państw Zatoki (Perskiej). Agresja Iraku na Kuwejt w 1990 roku ukazała bezsilność organizacji i zmotywowała państwa członkowskie do głębszej integracji⁴¹⁵.

Podsumowując, kwestia bezpieczeństwa zewnętrznego była pierwotną przyczyną powstania RWPZ. Z czasem integracja gospodarcza i służąca jej harmonizacja celna oraz podatkowa stała się równie ważna. Powstaniu idei zacieśnionej, sformalizowanej współpracy sprzyjały czynniki geograficzne - małe obszary większości państw członkowskich, a także kulturowe - wszystkie państwa są monarchiami, gdzie monarcha jest jednocześnie głową plemienia, które sprawuje pieczę nad krajem.

Poza wymiarem podatkowym i celnym istnieje jeszcze wiele innych aspektów integracji: współpraca kulturowa i naukowa, bazująca na wspólnym dziedzictwie arabskim i muzułmańskim tego regionu, a także współpraca w zakresie integracji innych dziedzin prawa, gospodarki, życia społecznego i współpracy militarnej. Tym, co odróżnia integrację państw Zatoki od europejskiej, jest niewielka uwaga, jaką przykładają się do promowania demokracji i parlamentaryzmu.

STRUKTURA, ZADANIA I EWOLUCJA RADY WSPÓŁPRACY PAŃSTW ZATOKI

25 maja 1981 roku sześć państw Zatoki Perskiej: Bahrajn, Kuwejt, Zjednoczone Emiraty Arabskie, Arabia Saudyjska, Oman i Katar podpisały w Ar-Rijadzie Kartę Rady Współpracy Państw Zatoki⁴¹⁶.

Zgodnie z postanowieniami Karty zadaniem organizacji jest integracja państw członkowskich we wszystkich obszarach. W preambule Karta odwołuje się również do wspólnego dziedzictwa arabskiego i islamskiego, a także do postanowień Karty Ligi Arabskiej.

⁴¹⁵ J. Zdanowski, *Historia Bliskiego Wschodu*, op.cit., s. 543.

⁴¹⁶ A. Alkholifey, A. Alreshan, *GCC monetary union*, IFC Bulletin No 32 s. 17, <http://www.bis.org/ifc/publ/ifcb32b.pdf>. Karta została spisana po arabsku, nazwa oryginalna: *An- Nizam al- asasi*, nazwa angielska: *The Charter*, dostęp: 28.01.2012.

W myśl Karty do organów RWPZ należą: Rada Najwyższa,⁴¹⁷ w tym Komisja ds. rozwiązywania sporów, Rada Ministerialna, Sekretarz Generalny. Rada Najwyższa składa się z głów państw, którzy spotykają się raz do roku na posiedzeniach organizowanych w siedzibie RWPZ w Ar- Rijadzie lub w innym państwie członkowskim.

Do zadań Rady Najwyższej należy realizacja postanowień Karty poprzez przegląd interesów państw członkowskich, analiza projektów przygotowanych przez Sekretarza Generalnego, akceptacja porozumień z państwami trzecimi i organizacjami międzynarodowymi, a także wyznaczanie: członków Komisji ds. rozwiązywania sporów i Sekretarza Generalnego, zatwierdzanie budżetu RWPZ, zmiana Karty.

Do kompetencji Rady Ministerialnej należy zachęcania do współpracy pomiędzy państwami, badanie i opiniowanie projektów integracji, wyznaczanie Asystentów Sekretarza Generalnego. Rada Ministerialna składa się z ministrów spraw zagranicznych lub innych.

Do zadań Sekretarza Generalnego należy bieżąca obsługa funkcjonowania organizacji i przygotowywanie projektów mających na celu dalszą integrację państw Zatoki Perskiej.

Ponadto we wrześniu 1981 roku państwa RWPZ podpisały Umowę Gospodarczą, która określała po kolei kroki, które miały prowadzić do pełnej integracji gospodarczej. Została ona zastąpiona przez nową Umowę Gospodarczą z 2001 roku⁴¹⁸

EWOLUCJA RWPZ OD POWSTANIA STREFY WOLNEGO HANDLU DO WSPÓLNEGO RYNKU

Powstanie unii celnej zostało poprzedzone stworzeniem strefy wolnego handlu, co nastąpiło w 1983 roku⁴¹⁹.

Założenie unii celnej zostało zatwierdzone na 23. sesji Rady Najwyższej RWPZ 22 grudnia 2002 roku⁴²⁰. Do postanowień końcowych sesji dołączona została Deklaracja o

⁴¹⁷ Tłumaczenie nazw: własne na podstawie arabskiej i angielskiej wersji Karty, ze strony <http://www.gcc-sg.org>, dostęp: 28.01.2012.

⁴¹⁸ B. Laabas, I. Limam, *Are GCC Countries Ready for Currency Union?*, April 2002, <http://www.arab-api.org/cv/belkacem-cv/belkacem/wps0203.pdf>, dostęp: 29.01.2012.

⁴¹⁹ *Ibidem*.

utworzeniu unii celnej pomiędzy państwami RWPZ, wraz z Jednolitym Prawem Celnym pomiędzy państwami RWPZ⁴²¹. Zgodnie z założeniami Deklaracji powstanie unii celnej miało służyć rozwojowi gospodarczemu państw Zatoki, a także być kolejnym krokiem w tworzeniu wspólnego rynku i wprowadzeniu wspólnej waluty. Rada Najwyższa wyznaczyła termin utworzenia wspólnego rynku nie później niż w 2007 roku, gdzie podstawową zasadą było równe traktowanie obywateli i rezydentów państw RWPZ w innych państwach członkowskich, we wszystkich dziedzinach aktywności gospodarczej.⁴²²

Unia celna miała powstać 1 stycznia 2003 roku, jednakże państwom członkowskim dano 24 miesiące na wprowadzenie jednolitych procedur. Na podstawie implementowanego w systemy prawne państw członkowskich Jednolitego Prawa Celnego, państwa RWPZ stanowią jeden obszar celny. Podatki/ opłaty celne⁴²³ pomiędzy państwami członkowskimi przestają obowiązywać, akty prawne państw członkowskich dotyczące ceł i podatków z nimi związanych zostały zastąpione przez wspomniane Jednolite Prawo Celne⁴²⁴. Ponadto, szczegółowo określa ono zasady funkcjonowania wspólnego systemu celnego poprzez wprowadzenie jednolitych procedur importowych, eksportowych, re-eksportowych, procedur administracyjnych, tranzytu przez państwa członkowskie z uwzględnieniem wyjątków dotyczących produktów rolnych i przepisów weterynaryjnych. Dobra wyprodukowane w dowolnym państwie członkowskim są traktowane jednakowo jak produkty krajowe⁴²⁵. Ponadto ten akt prawny reguluje zasady tworzenia i funkcjonowania stref wolnocełowych, zwolnienia celne oraz sankcje karne. Państwa RWPZ posiadają również Wspólną Taryfę

⁴²⁰ *The Closing Statement of 23. Session*, <http://www.gcc-sg.org/eng/index2ba6.html?action=Sec-Show&ID=125>, dostęp: 28.01.2011.

⁴²¹ Dalej: Jednolite Prawo Celne. *Nizam "Qanun" Al-Dżamarik Al- Muwahad li-dual al-halidż al-arabyia*, <http://library.gcc-sg.org/Arabic/APicshow.asp?mycover=65> dostęp: 28.01.2012.

⁴²² *The Closing Statement of 23. Session*, <http://www.gcc-sg.org/eng/index2ba6.html?action=Sec-Show&ID=125>, dostęp: 28.01.2011.

⁴²³ W wersji angielskiej ilekroć jest wspomniane o „cłach”, dodawany jest zwrot „podatki”, tj. „*customs <taxes>*”, w wersji arabskiej używa się zwrotu „podatki <opłaty> celne” tj. *dara 'ib „rusum” dżumrukijja*. Art.ust.12 Wspólnego Prawa Celnego określa *podatki <opłaty>* jako „celne jako kwoty, które są otrzymywane zgodnie z postanowieniami niniejszego prawa”.

⁴²⁴ *Idżra'at wa hutuat tatbiq al-itihad al- dżumruki lidual madżlis al-ta'un*, <http://212.100.196.119/index9038.html?action=Sec-Show&ID=93>, dostęp: 28.01.2012, *The Doha Declaration On The Launch of the Customs Union for the Cooperation Council of the Arab States of the Gulf (GCC) (Issued at the 23rd Session of the Supreme Council)*, <http://www.gcc-sg.org/eng/index2ba6.html?action=Sec-Show&ID=125>, dostęp: 28.01.2012.

⁴²⁵ *The GCC Economic Agreement & Customs Law*, <http://www.iicuae.com/externals/altamimi/GCCEconomicAgreements.pdf>, dostęp: 28.01.2012

Celną (*Common External Tariff- CET*)⁴²⁶. Stawka podstawowa wynosi 5% wartości towaru. Istnieje jednak 417 towarów, w stosunku do których stosowana jest inna stawka⁴²⁷.

W 2008 roku pomiędzy państwami członkowskimi został ustanowiony wspólny rynek. Towarzystwo temu zniesienie barier stojących na przeszkodzie swobodnemu przepływowi osób, usług i dóbr. Zharmonizowane zostały również prawo bankowe państw członkowskich⁴²⁸, a także niektóre zagadnienia podatkowe.

INTEGRACJA PAŃSTW RWPZ W SFERZE PODATKOWEJ NA PODSTAWIE UMOWY GOSPODARCZEJ Z 2001 ROKU

Rada Najwyższa podczas 20. sesji w Rijadzie we wrześniu 1999 roku zleciła Komitetowi ds. finansowych i gospodarczych rewizję umowy z 1981 roku, celem pogłębienia dalszej integracji pomiędzy państwami członkowskimi⁴²⁹. W rezultacie w grudniu 2001 roku w Muskacie została podpisana nowa Umowa Gospodarcza⁴³⁰.

Z punktu widzenia podatków istotny jest art. 3 tejże umowy. Nakłada on na państwa członkowskie RWPZ obowiązek implementacji odpowiednich zasad służących ustanowieniu Wspólnego Rynku Zatoki. Ponadto przepis ten nakazuje jednakowe traktowanie wszystkich obywateli RWPZ, bez względu na obywatelstwo. Zakazuje się również jakiegokolwiek dyskryminacji i jakiegokolwiek rozróżnienia pomiędzy nimi, zwłaszcza w m.in. w sferze podatków⁴³¹.

⁴²⁶ E. Ahmad, A. Al- Faris, E. Elgar, *Fiscal reforms in the Middle East. VAT in Gulf States Cooperation Council*, Cheltenham, Northampton, 2010, s.1.

⁴²⁷ *Common Customs Law of the GCC States Rules of Implementation and Explanatory Notes Thereof January 2003*, Dubai Trade, http://pilot.dubaitrade.ae/portal/customs/GccExemptedList.jsp?lang_code=en dostęp: 28.01.2012.

⁴²⁸ M.S. Khan, *The GCC Monetary Union: Choice of Exchange Rate Regime*, Working Paper Series, The Peterson Institute for International Economics, Washington DC, 2009, s.1.

⁴²⁹ *Unofficial translation of The Closing Statement of the Twentieth Session of the GCC Supreme Council, Kingdom of Saudi Arabia – Riyadh, 27- 29 November 1999 AD*, <http://www.gcc-sg.org/eng/index6965.html?action=Sec-Show&ID=122>, dostęp: 29.01.2012.

⁴³⁰ *The Closing Statement of 23. Session*, <http://www.gcc-sg.org/eng/index877b.html?action=Sec-Show&ID=124>, dostęp: 29.01.2012.

⁴³¹ *The Cooperation Council for the Arab States of the Gulf (GCC) Secretariat General The Economic Agreement Between the GCC States*, <http://sites.gcc-sg.org/DLibrary/download.php?B=386>, dostęp: 29.01.2012.

O podatkach i opłatach również wzmiankuje się w art. 21, gdzie mowa jest o jednakowym traktowaniu pasażerów i dóbr transportowanych przez państwo członkowskie, należące do obywatela innego państwa członkowskiego. Zakazuje się w nim nakładania różnicujących opłat i podatków. Analogiczna norma znajduje się w art. 22 dotyczącym usług transportu morskiego⁴³².

Do jednakowego traktowania w sferze podatków wszystkich podatników państw członkowskich RWPZ wzywa również rezolucja Rady Najwyższej z grudnia 1988, która nakazuje jednakowe traktowanie od stycznia 1989 roku. Rezolucja ta dotyczy równego traktowania w sferze aktywności gospodarczej, wykonywanej pracy i działalności gospodarczej⁴³³.

INTEGRACJA PAŃSTW RWPZ W SFERZE PODATKOWEJ W ŚWIETLE SYSTEMÓW PRAWNYCH PAŃSTW CZŁONKOWSKICH

Państwa RWPZ realizując zobowiązania wynikające z Umowy Gospodarczej i Karty RWPZ wprowadziły w krajowych aktach prawnych dotyczących podatków zmiany mające na celu równe traktowanie podmiotów z innych państw członkowskich. Poniżej opisane są rozwiązania zastosowane w poszczególnych państwach.

Na wstępie należy zaznaczyć, iż systemy podatkowe państw członkowskich RWPZ nie należą do rozbudowanych, ponieważ głównym źródłem dochodów tych państw są wpływy ze sprzedaży ropy naftowej. Z tego powodu skupiono się tylko na podatkach dochodowych, ponieważ podatki pośrednie, jak podatek akcyzowy czy VAT, jeśli nawet istnieją w państwach RWPZ, to mają niewielkie znaczenie.

Kuwejt

Podatkiem dochodowym od osób prawnych obciążone są osoby prawne osiągające dochód na terenie tego kraju. Z podatku tego zwolnione są osoby prawne zarejestrowane w

⁴³² *Ibidem*.

⁴³³ Rezolucja Rady Najwyższej 9. Sesji w Ar- Rijadzie, Al- Mu`mailat ad-daribiya <http://www.mof.gov.ae/Ar/GccCommonMarket/Documents/Taxtreatment.pdf>, dostęp: 1.02.2012.

Kuwejcie lub innym państwie członkowskim RWPZ.⁴³⁴ Innym podatkiem dochodowym w tym państwie jest podatek na rzecz Kuwejckiej Fundacji Wspierania Nauki. Podatnikami są spółki zarejestrowane na Kuwejckiej Giełdzie Papierów Wartościowych. Spółki zarejestrowane w innych państwach RWPZ, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Nr 23, spółki takie są opodatkowane tylko w związku z ich działalnością na giełdzie⁴³⁵.

Arabia Saudyjska

W Arabii Saudyjskiej istnieje podatek dochodowy. Zwolnienie podmiotowe obejmuje obywateli Arabii Saudyjskiej lub innego państwa członkowskiego RWPZ, którzy w zamian obciążeni są podatkiem Zakat⁴³⁶. W przypadku „mieszanych spółek”, tzn. w sytuacji, gdy część udziałów lub akcji należy do podatnika spoza RWPZ, wówczas obowiązek podatkowy występuje, gdy udziałowiec lub akcjonariusz saudyjski jest obowiązany do zapłaty zakatu⁴³⁷.

Katar

W Państwie Katar istnieje również podatek dochodowy. Podobnie jak w rozwiązaniach przyjętych w innych państwach RWPZ, zwolnieni są z niego obywatele Kataru i państw RWPZ⁴³⁸.

Bahrajn

W Bahrajnie nie istnieje żaden podatek dochodowy od osób fizycznych ani prawnych. Podatkiem od dochodów obciążone są jedynie podmioty, które są przedsiębiorstwami naftowymi. Rozważa się wprowadzenie podatku zakat⁴³⁹.

⁴³⁴ S. Gueydi, *Kuwait - Corporate Taxation sec. 9.*, Country Surveys IBFD, http://online.ibfd.org/document/gtha_kw_s_9, dostęp: 14.07.2011.

⁴³⁵ *Ibidem*.

⁴³⁶ Więcej o zakacie: M. Łukaszewicz, *Podatek zakat - instytucja, powstanie i ewolucja do czasów współczesnych*, *Kwartalnik Prawa Podatkowego*, 3/2012, s. 67-77.

⁴³⁷ S. Gueydi, *Saudi Arabia - Corporate Taxation*, Country Surveys IBFD, http://online.ibfd.org/document/gtha_sa_s_1, dostęp: 14.07.2011.

⁴³⁸ S. Gueydi, *Qatar - Individual Taxation*, Country Surveys IBFD, http://online.ibfd.org/document/gthb_qa_s_1, dostęp: 14.07.2011.

⁴³⁹ S. Gueydi, *Bahrain - Corporate Taxation*, Country Surveys IBFD, http://online.ibfd.org/document/gtha_bh_s_1, dostęp: 14.07.2011.

Oman

W obowiązującym do 1 stycznia 2010 roku podatku dochodowym od osób prawnych istniało rozróżnienie na rezydentów Omanu i państw RWPZ i na państwa pozostałe. Obecnie podatek ten, podobnie jak inne podatki dochodowe, został zastąpiony przez globalny podatek dochodowy, w którym nie istnieje rozróżnienie na rezydentów i nierezydentów⁴⁴⁰.

Zjednoczone Emiraty Arabskie

Na poziomie federalnym nie istnieją w Zjednoczonych Emiratach Arabskich ani podatki dochodowe, ani pośrednie⁴⁴¹.

Jednolity system ubezpieczeń społecznych

Podczas 25. sesji Rady Najwyższej RWPZ pozytywnie odniesiono się do koncepcji wprowadzenia jednolitego systemu ubezpieczeń społecznych w państwach członkowskich⁴⁴². W styczniu 2006 roku państwa członkowskie implementowały postanowienia Jednolitego Systemu Ubezpieczeń Społecznych dla obywateli państw RWPZ pracujących w innym państwie członkowskim⁴⁴³.

Do czasu wejścia w życie postanowień ww. aktu prawnego obywatele państw członkowskich RWPZ, pracujący w innym państwie członkowskim nie byli ubezpieczeni w myśl przepisów prawa krajowego. Obywatel taki podlega rejestracji przez pracodawcę w państwie, w którym pracuje z zaznaczeniem państwa pochodzenia. Pracodawca zobowiązany jest odprowadzać składkę podzieloną na część właściwą dla pracownika i pracodawcy, obliczoną na podstawie wysokości pensji, na odpowiednie konto. W przypadku emerytur instytucja odpowiedzialna za wypłacanie emerytur, w przypadku obywateli innych państw

⁴⁴⁰ S. F. Al Alawi *Oman. New tax regime overview*, Oman Chamber of Commerce and Industry, <http://www.iflr1000.com/pdfs/Directories/13/Oman.pdf>, dostęp: 1.02.2012.

⁴⁴¹ R. Mezu *United Arab Emirates including Dubai and Abu Dhabi* http://www.cragus.com/news/GTG_UAE.pdf, dostęp: 1.02.2012.

⁴⁴² *Unofficial translation of The Closing Statement of the Twenty Fifth Session of the GCC Supreme Council* <http://www.gcc-sg.org/eng/index6965.html?action=Sec-Show&ID=122>, dostęp: 29.01.2012.

⁴⁴³ *Good practices in social security: Social security coverage for migrant workers in the Gulf Cooperation Council States*, <http://www.issa.int/News-Events/News2/Good-practices-in-social-security-Social-security-coverage-for-migrant-workers-in-the-Gulf-Cooperation-Council-States>, dostęp: 1.02.2012.

RWPZ działa jak agent⁴⁴⁴. Wysokość stawek odprowadzanych jest różna, w zależności od państwa członkowskiego.

WPROWADZANIE VAT

Państwa członkowskie RWPZ posiadają własne systemy podatkowe, jednakże mają one ograniczony zakres podmiotowy i przedmiotowy, ponieważ dla tych państw głównym źródłem dochodu jest sprzedaż ropy naftowej.

Wprowadzenie VAT ma na celu przysporzenie dochodów budżetom państw, które mają duże potrzeby wydatkowe związane z programami społecznymi i budową infrastruktury. Przy jednoczesnym wzroście wydatków spadają wpływy do budżetów państw, ponieważ dochody z ceł zostały silnie uszczuplone wskutek zawarcia szeregu umów o strefach wolnego handlu z ich głównymi partnerami handlowymi. Oprócz tego na budżetach państw RWPZ negatywnie odbijają się wahania cen ropy na światowych rynkach.

Ponadto państwa RWPZ poszukują rozwiązań fiskalnych, które uniezależniłyby je od zysków ze sprzedaży ropy naftowej, a także przyczyniły się do budowy wspólnego rynku, w którym niezakłócone byłyby swobody przepływów towarów i usług⁴⁴⁵.

Raporty stworzone na zamówienie sekretariatu RWPZ sugerowały wprowadzenie podatku VAT, z jedną 5% stawką, która korespondowałaby z 5% cłem eksportowym. Podatek ten miałby zastąpić podatki konsumpcyjne w państwach RWPZ⁴⁴⁶. Stworzenie jednolitego podatku prawdopodobnie przyczyni się do polepszenia klimatu inwestycyjnego⁴⁴⁷, a także do lepszej integracji gospodarczej i pomoże w tworzeniu wspólnego rynku⁴⁴⁸.

⁴⁴⁴ H. Alelaian, *The unified law of insurance protection extension for the Gulf Cooperation Council state citizens working abroad in any of the Council member states*, International Social Security Association, Regional Conference for Asia and Pacific, www.issa.int/content/download/.../2alelaian.pdf, dostęp: 9.02.2012

⁴⁴⁵ E. Ahmad, A. Al-Faris, E. Elgar, *Fiscal reforms in the Middle East. VAT in Gulf States Cooperation Council*, Cheltenham, Northampton, 2010, s.1.

⁴⁴⁶ *Ibidem*, s.6.

⁴⁴⁷ *Ibidem*, s.7.

⁴⁴⁸ *Ibidem*, s.10. i M.I. As-Saqa, *Dariba Qima Al-Mudafa fi al-Dual Madzlis Ta'un*, <http://www.gulfsecurity.org/?p=8746>, dostęp: 10.02.2012

Początkowo jednolity system podatku VAT w krajach RWPZ, ujęty w projekcie „Prawo o jednolitym podatku od wartości dodanej” zakładał wprowadzenie tego podatku we wszystkich państwach członkowskich w styczniu 2012 roku⁴⁴⁹. Jednakże Zjednoczone Emiraty Arabskie ogłosiły, że ani w 2012, ani w 2013 roku nie mają zamiaru wprowadzić żadnego nowego podatku, a kwestia wprowadzenia VAT-u poddana będzie głębszej analizie, przez co wprowadzenie systemu uległo opóźnieniu⁴⁵⁰.

Do problemów związanych z wprowadzeniem podatku VAT w państwach RWPZ zalicza się przewidywany opór podatkowy, jednorazowy wzrost cen, a także wyszkolenie kadry urzędniczej i dyskusje dotyczące przewidywanego kształtu administracji podatku VAT. Problem z implementacją tego podatku mają zwłaszcza Zjednoczone Emiraty Arabskie, ponieważ, jako państwo konfederacyjne, nie mają podatków „federalnych”, a pojedyncze emiraty, zwłaszcza Dubaj niechętnie odnoszą się do pomysłu wprowadzenia VAT-u.

UWAGI KOŃCOWE

W dobie globalizacji integracja państw staje się konkretnym narzędziem służącym ich rozwojowi. Na tym gruncie Unia Europejska zdaje się być w wielu aspektach pionierem, ale z pewnością nie jest jedyną tego rodzaju organizacją. RWPZ, pomimo pewnych trudności, również tworzy zupełnie nowy wymiar współpracy państw.

Wymiar podatkowy, celny i monetarny w pewien sposób obrazuje stopień integracji. Państwa RWPZ zaczęły od wspólnej strefy wolnego handlu, która z czasem została przekształcona w unię celną. Kolejnym krokiem jest utworzenie wspólnego rynku. W tym przypadku szczególne znaczenie miało wprowadzenie równego traktowania wszystkich obywateli państw RWPZ w kwestiach podatków dochodowych i opłat, wprowadzenie jednolitego systemu ubezpieczeń społecznych. Kolejnym krokiem jest wprowadzenie ujednoliczonego podatku pośredniego. Wzorem UE i Kanady, państwa RWPZ postanowiły, że będzie to podatek VAT. Pomimo oporów związanych z jego nałożeniem, kwestia wejścia w

⁴⁴⁹ M. Salama, *Tahharak al-halidzi li-tasri` isdar latiqa dariba qima mudafa*, http://www.aleqt.com/2011/04/01/article_521375.html, dostęp: 10.02.2012 .

⁴⁵⁰ *No New taxes UAE taxes. GCC delays application of VAT: MoF official*, <http://www.emirates247.com/business/no-new-uae-taxes-in-2012-2011-11-21-1.429235>, dostęp: 10.02.2012 .

życie tego rodzaju uregulowań została już przesądzona. Od kilkunastu lat również trwają prace nad wprowadzeniem wspólnej waluty *halidzi*, które jest planowane na okres pomiędzy rokiem 2013 a 2020.

O sukcesie tego przedsięwzięcia świadczy fakt, że kolejne państwa arabskie: Maroko i Jordania wyraziły wolę akcesji. Pod względem gospodarczym nie są to kraje naftowe, ponadto poziom demokratyzacji życia społecznego jest tam większy, jednakże argumentem przemawiającym za członkostwem są pan-arabskie hasła jedności. Szczególne związki łączą RWPZ z Jemenem, jedynym arabskim państwem półwyspu Arabskiego, które nie jest członkiem tej organizacji. Jemen częściowo uczestniczy w pracach RWPZ, dążąc jednocześnie do pełnego członkostwa. Jednakże z przyczyn braku stabilności politycznej i problemów gospodarczych perspektywa ta bardzo się oddala.

RWPZ prowadzi również wspólną zagraniczną politykę handlową. Z przerwami od 1990 roku prowadzone są z UE negocjacje dotyczące stworzenia strefy wolnego handlu, co ma na celu zwiększenie współpracy w dziedzinie gospodarki⁴⁵¹. RWPZ tego rodzaju porozumienia już ma zawarte z EFTA⁴⁵², Singapurem, natomiast z Chinami, Australią są w końcowej fazie negocjacji, co świadczy o dużym zainteresowaniu tym regionem świata.

Podsumowując polityka podatkowa i celna państw RWPZ ma na celu realizację ogólnych haseł wynikających z Karty RWPZ, takich jak rozwój gospodarczy i społeczny, a także przyczynia się do mobilności ludności arabskiej, przez co realizuje również postulaty pozaekonomiczne.

⁴⁵¹ *The EU & the Gulf Cooperation Council (GCC)*, http://eeas.europa.eu/gulf_cooperation/index_en.htm, dostęp: 10.02.2012.

⁴⁵² *EFTA at Glance*, <http://www.efta.int/~media/Files/Publications/Fact%20sheets/General%20EFTA%20fact%20sheets/efta-at-a-glance.pdf>, dostęp: 10.02.2012.